

Competentie-, identiteits- en waardenontwikkeling in het hoger onderwijs

Dr. Gerard Baars¹

Voor u ligt het eerste nummer van het Tijdschrift voor Hoger Onderwijs van 2018. Ook in dit jaar zult u weer vier mooie nieuwe nummers van ons ontvangen met onderzoek over actuele vraagstukken in het hoger onderwijs.

In het eerste artikel van dit nummer gaan *Oudega, Kruithof, Prins en Luken* in op de effecten van een nieuw studiekeuzetraject van de Hogeschool van Amsterdam. Het nieuwe studiekeuzetraject is bedoeld voor studenten die opnieuw een studie kiezen en is gebaseerd op de Acceptatie en Commitment Therapie (ACT). De onderzoekers hebben de effecten van dit nieuw traject op de identiteitsontwikkeling van 31 studenten onderzocht door middel van een voor- en nameting op de psychologische flexibiliteit en ervaren moeilijkheden van studenten bij de studiekeuze. Ook hebben de onderzoekers acht studenten na afloop van het traject via een semigestructureerde vragenlijst geïnterviewd. De resultaten van dit onderzoek leiden ertoe dat er – evidence-based – een aantal verbeteringen kan worden aangebracht in het studiekeuzetraject.

Het tweede artikel van dit nummer is van de hand van *Elffers en Vervoort* en gaat over het achterblijvende studiesucces van mbo-instromers in het eerste jaar van het hbo. In dit onderzoek staat de vraag centraal in hoeverre mbo'ers en havisten bij aanvang van hun hbo-opleiding verschillen in vaardigheden, leerstijlen, studiekeuze en motivatie, en in hoeverre deze factoren de relatie tussen vooropleiding en studiesucces verklaren.

De studie laat zien dat mbo'ers voor aanvang van hun hbo-opleiding lager scoren op cognitieve vaardigheden dan havisten. Dit verklaart hun lagere studiesucces gedeeltelijk. Mbo'ers scoren hoger op samenwerken, nauwkeurig en geordend werken, de re-

1 Dr. Gerard Baars is directeur van Risbo, Erasmus Universiteit Rotterdam.

Redactioneel

productiegerichte leerstijl, zekerheid in de studiekeuze en intrinsieke motivatie. Deze verschillen vormen echter geen verklaring voor hun achterblijvende studiesucces.

In totaal kunnen *Elffers* en *Vervoort* 12% van de verschillen in studiesucces tussen mbo'ers en havisten verklaren. In hun artikel doen de onderzoekers enkele aanbevelingen om het studiesucces van mbo'ers in het hbo te versterken en doen zij ook een aantal aanbevelingen voor vervolgonderzoek.

De derde bijdrage in dit nummer gaat over de ontwikkeling van interculturele competenties door studenten tijdens een studieverblijf in het buitenland. *Boonen*, *Hoefnagels* en *Pluymaekers* beschrijven dat veel hoger onderwijsinstellingen flink investeren in studentenmobiliteit en andere internationaliseringsactiviteiten die de ontwikkeling van interculturele competenties bij studenten moeten bevorderen. Ze geven daarbij aan dat in veel internationaliseringsprojecten niet wordt nagegaan in hoeverre deze projecten ook echt het gewenste effect hebben op de houding en het gedrag van de studenten. Specifiek of studenten hierdoor ook daadwerkelijk intercultureel competent worden. Binnen Zuyd Hogeschool is daarom de Global Mind Monitor ontwikkeld, een kwantitatief meetinstrument dat zowel de effecten van internationalisering in eigen land als over de grenzen meet.

Boonen, Hoefnagels en Pluymaekers gebruikten de data die met dit instrument zijn verzameld om het belang van culturele afstand tot het gastland voor de ontwikkeling van interculturele competenties bij studenten te onderzoeken. Uit de resultaten van hun onderzoek blijkt – zoals verwacht – dat hoe groter de culturele afstand tussen het thuisland en het gastland, hoe sterker het leereffect voor studenten. Deze resultaten kunnen nuttige inzichten opleveren voor de verdere ontwikkeling van internationaliseringsactiviteiten, zowel over de grens als 'at home'.

Het laatste artikel van dit nummer is van de hand van *Oosterhoff* en *Smit* en gaat over de aandacht voor 'waarden', zowel in het publieke als in het private domein. De auteurs deden waardenonderzoek bij eerste- en vierdejaarsstudenten en bij docenten van Aeres Hogeschool, waar agrarische ondernemers worden opgeleid. Studenten en docenten van de hogeschool vinden (grotten-)deels dezelfde waarden belangrijk, zoals verantwoordelijkheid en respect. De onderzoekers geven aan dat de persoonlijke waarden van een ondernemer in opleiding een belangrijke basis vormen voor operationele, tactische en strategische keuzes die een ondernemer in het bedrijf maakt. Deze keuzes kunnen 'duurzaam' worden genoemd, wanneer ze een goede match vormen tussen de omgeving, de onderneming en de ondernemer. Oosterhoff en Smit geven aan dat het de kunst en opgave is van het middelbaar en hoger beroepsonderwijs om studenten zich bewust te maken van persoonlijke waarden en ze te laten doordenken welke consequenties deze waarden hebben voor de keuzes die ze maken.

Redactioneel

Dit nummer sluit af met een bespreking van *De Schryver* van het boek *Kritisch zoeken, denken en evalueren. Informatievaardigheden als 21st century skill*. Dit boek is geschreven door Lidewij Niezink en beoogt studenten uit het hoger onderwijs te ondersteunen bij het zoeken en kritisch evalueren van informatie. De Schrijver geeft in zijn recensie een korte beschrijving van het boek, waarna hij een onderbouwde mening over het boek geeft.

De redactie wenst u veel leesplezier bij het lezen van dit nummer!

De redactie van het Tijdschrift voor Hoger Onderwijs,

Dr. Gerard Baars
Dr. Ton Kallenberg
Dr. Els Consuegra
Prof.dr. Vincent Donche
Dr. Didi Griffioen
Dr. Stephan Ramaekers
Dr. Cees Terlouw
Dr. Danielle Verstegen
Judith Tersteeg

Wilt u ook een bijdrage leveren aan het Tijdschrift voor Hoger Onderwijs? Kijk dan op <http://www.maklu.be/MakluEnGarant/magazines.aspx#tvho> voor de richtlijnen.

De laatste ontwikkelingen over het Tijdschrift voor Hoger Onderwijs kunt u volgen via ons Twitteradres: @Tijdschrift_HO